

Huvudman

Högsby kommun
kommun@hogsby.se

Delbeslut

Datum 2025-03-24

Dnr SI 2024:4614

Sida **1 (8)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Fröviskolan F-5 i Högsby kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 8 oktober 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Högsby kommun att senast **den 18 augusti 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande garanterad undervisningstid och studiehandledning på modersmålet. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Högsby kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Högsby kommun ska vidta följande åtgärder

Garanterad undervisningstid

1. Se till att eleverna i lågstadiet ges undervisning i engelska och matematik i den utsträckning som framgår av skolförordningen och timplanen. Undervisningen ska omfatta minst den garanterade undervisningstiden för respektive ämne under lågstadiet, om inte avvikelser är beslutade genom beslut om anpassad studiegång. Av huvudmannens redovisning ska det framgå hur elevernas undervisningstid i engelska och matematik har fördelats och schemalagts samt under vilken tidsperiod som detta är aktuellt utifrån huvudmannens beslutade timplan. (10 kap. 4–5 §§ skollagen, 9 kap. 3–4 §§ skolförordningen [2011:185] och bilaga 1 till skolförordningen)
2. Se till att rektorn beslutar om scheman som omfattar den minsta garanterade undervisningstiden i respektive ämne och stadium. Dokumentation i form av aktuella scheman för lågstadiet samt skolans timplan ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 10 § skollagen)

Studiehandledning på modersmålet

3. Se till att de elever som bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmålet ges sådan studiehandledning utifrån elevernas behov. Detta gäller exempelvis i språken arabiska, dari och nederländska. Huvudmannen ska i samband med redovisning inkomma med en sammanställning över behovet av studiehandledning på modersmålet vid skolenheten. Sammanställningen ska visa hur många elever som har behov av studiehandledning på modersmålet, vilka språk det avser samt hur behovet tillgodoses. (3 kap. 12 § skollagen och 5 kap. 4 § skolförordningen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att undervisning bedrivs under ledning av lärare samt frånvaro.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:4614) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2024 genomfört en tillsyn av Fröviskolan F-5 i Högsby kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande att undervisning bedrivs under ledning av lärare, undervisning av legitimerade och behöriga lärare, garanterad undervisningstid, studiehandledning på modersmålet samt att starta frånvaroutredningar och i samband med detta anmäla elevers frånvaro till huvudmannen.

Skolinspektionen har den 8 oktober 2024 beslutat att förelägga Högsby kommun att senast den 3 februari 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande att undervisning bedrivs under ledning av lärare, garanterad undervisningstid, studiehandledning på modersmålet samt att starta frånvaroutredningar och i samband med detta anmäla elevers frånvaro till huvudmannen.

Skolinspektionen har även förelagt Högsby kommun att senast den 18 augusti 2025 vidta åtgärd avseende brist rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Högsby kommun har den 3 februari 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet samt kompletterande uppgifter den 14 mars 2025.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Högsby kommun har följt föreläggandet i de delar som avser om undervisning bedrivs under ledning av lärare, garanterad undervisningstid, studiehandledning på modersmålet och frånvaro samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har till sin redovisning av vidtagna åtgärder bifogat skolans reviderade timplan för läsåret 2024/25 samt scheman för årskurserna F-5. Skolinspektionen har även tagit del av scheman för årskurs 6 på Fröviskolan 6–9. Av skolans timplan framgår att eleverna i årskurs 2 ska ges undervisning i matematik 240 minuter per vecka, men enligt schema ges eleverna fortsatt undervisning 230 minuter per vecka.

Av Skolinspektionens beräkningar framgår att eleverna på lågstadiet ges 99 procent av den garanterade undervisningstiden i ämnet matematik, vilket motsvarar cirka 415 av 420 timmar. På mellanstadiet får eleverna dock 100 procent av den garanterade undervisningstiden i matematik. Av beräkningarna framgår även att eleverna på lågstadiet får 99 procent av den garanterade undervisningstiden i engelska, vilket motsvarar cirka 59 av 60 timmar. Beräkningarna visar att eleverna på mellanstadiet får 100 procent av den garanterade undervisningstiden i engelska.

Av information på huvudmannens hemsida framgår att elevernas skolor består av 178 skoldagar. Huvudmannen har på kompletterande fråga från Skolinspektionen svarat att skolan inte tillämpar skolans val.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att undervisningen i grundskolan ska omfatta ämnena bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik (10 kap. 4 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Det framgår även att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan). (10 kap. 5 § skollagen)

Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1. Av bilaga 1 till skolförordningen framgår den minsta garanterade undervisningstiden i timmar per stadium och ämne. Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden. (9 kap. 3–4 §§ skolförordningen och bilaga 1 till skolförordningen)

I förarbeten anges att en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven är att de får de undervisningstimmar som anges i timplanen. Den minsta garanterade undervisningstiden i de olika ämnena har koppling till kursplanerna och de nationella proven. Avsikten med den stadieindelade timplanen är att uppnå en ökad likvärdighet mellan skolor. (prop. 2016/17:143, s. 17 och 19)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna på lågstadiet fortfarande inte ges den garanterade undervisningstiden i ämnena engelska och matematik.

Utredningen visar att i ämnet engelska ges eleverna 99 procent av den garanterade undervisningstiden under lågstadiet. Vidare visar utredningen att i ämnet matematik ges eleverna 99 procent av den garanterade undervisningstiden under lågstadiet och motsvarande siffra för ämnet i mellanstadiet är 100 procent.

Att eleverna inte får sin garanterade undervisningstid gör att eleverna inte får sin rätt till utbildning tillgodosedd och detta leder i sin tur till att eleverna får sämre förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning och kompletterande uppgifter framgår att sju elever har bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålen arabiska, kurdiska och tyska och att dessa elever ges studiehandledning på modersmålet. Vidare framgår att det är 17 elever som har bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålen arabiska, dari och nederländska, men som inte ges studiehandledning på respektive modersmål.

Av huvudmannens redovisning och kompletterande information från huvudmannen framgår att annonsering efter studiehandledare i språken arabiska, dari och nederländska har skett. Vidare framgår att intervjuer har genomförts och kontakt har tagits med tidigare studiehandledare. Av informationen framgår att huvudmannen inte har lyckats rekrytera de studiehandledare som behövs, men att huvudmannen kommer att fortsätta söka studiehandledare på de språk som det finns behov av. Av informationen framgår även att huvudmannen har undersökt möjligheten till fjärrundervisning, men enligt huvudmannen har det inte använts på grund av den höga kostnaden. Huvudmannen uppger att de elever som inte ges studiehandledning trots att de har behov av det ges olika typer av anpassningar.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Vidare framgår att en elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

Studiehandledning enligt första eller andra stycket får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185])

Av skollagen framgår att uppgifter som avser modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad inom bland annat grundskolan. Ett överlämnande av uppgifter som avser studiehandledning på modersmålet får innebära att studiehandledning ges i interaktiv form

med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid. (23 kap. 14 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt finns brister i skolans arbete med studiehandledning på modersmålet. Utredningen visar att det finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet men som inte ges det. Det gäller språken arabiska, dari och nederländska.

Studiehandledning på modersmålet är en rättighet för en elev som behöver det. För den enskilda eleven kan studiehandledning på modersmålet göra det möjligt för eleven att nå betygskriterier som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen även om eleven inte klarar att följa undervisningen på svenska. Att alla elever i behov av studiehandledning på modersmålet inte erbjuds studiehandledning innebär därmed att alla elever inte ges samma möjlighet att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Högsby kommuns verksamhet vid Fröviskolan F-5 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanterad undervisningstid och studiehandledning på modersmålet. Det finns därför skäl att förelägga Högsby kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning bedrivs under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att två personer som undervisar i samhällsorienterande ämnen, svenska och svenska som andraspråk har anställts som obehöriga lärare med tidsbegränsning. Huvudmannen har till sin redovisning bifogat anställningsavtal för berörda lärare. I redovisningen uppger huvudmannen att lärarna som saknar legitimation har anställts med stöd av 2 kap. 18 § skollagen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att undervisning definieras som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Av skollagen framgår även att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. (2 kap. 10 § skollagen)

Enligt skollagen ansvarar en legitimerad lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får som huvudregel bedriva undervisning under högst ett år i sänder och om en sådan lärare ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Som huvudregel får endast den som har legitimation anställas som lärare inom skolväsendet utan tidsbegränsning. (2 kap. 13, 15 och 18–21 §§ skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Frånvaro**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn den 6 november 2024 har informerat all skolpersonal om skollagens krav kring utredning vid upprepade eller längre frånvaro. Av huvudmannens redovisning framgår vidare att skolans nuvarande frånvarorutin är beslutad samma datum och förankrad i kollegiet.

Vidare framgår att det totalt är 22 elever på skolan som under perioden den 8 oktober 2024 till och med den 27 januari 2025 har bedömts ha en

upprepad eller längre frånvaro. Av redovisningen framgår att det för 18 av dessa elever har startats en frånvaroutredning och att frånvaron snarast har anmälts till huvudmannen. Det framgår vidare att för resterande fyra elever har det ansetts vara obehövt att starta frånvaroutredningar.

I samband med huvudmannens redovisning har Skolinspektionen mottagit de 18 frånvaroutredningar som skolan har startat under aktuell period.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § andra stycket skollagen).

Av skollagen framgår även att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från verksamheten, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, ska rektorn se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte anses obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Anna Åhman Lundberg

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Åhman Lundberg

X Linda Nordenhem

Föredragande

Signerat av: Linda Nordenhem